

1. Ünite

BEYLİKTEN DEVLETE (1300-1453)

1. Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu (1300-1453).....	6
2. Osmanlı Kültür ve Medeniyeti (1300-1453)	20
Konu Değerlendirme Testi	15

Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu (1300 - 1453)

02 03

1. XIV. YÜZYIL BAŞLARINDA YAKIN DOĞU VE AVRUPA

A. Yakın Doğu:

Ön Asya olarak da bilinen Yakın Doğu, Anadolu, Kafkaslar, İran, Irak, Arap Yarımadası, Suriye ve Mısır'ı kapsayan geniş bir coğrafyayı işaret eder. XIV. yüzyılda Yakın Doğu'daki başlıca devletler şunlardır:

Türkiye Selçuklu Devleti ve Anadolu Beylikleri

Türkiye Selçukluları 1243 yılında Köse Dağ Savaşı sonrası İlhanlıların kontrolüne girmişlerdir. İlhanlı egemenliğini kabul etmek istemeyen Türk beyleri Anadolu'nun batı bölgelerinde (Uçlar) beylikler kurdular. Beylikler sıklıkla Türkiye Selçuklu Devleti'nin yerini almak için mücadele ettiler.

Altın Orda Devleti

Hazar Denizi ile Karadeniz'in kuzeyinde kurularak Moskova ve Kiev Knezliklerinin Karadeniz'e ulaşmalarına engel oldular. 1502'de yıkılınca Moskova Knezliği güçlenip Rus Çarlığı haline geldi.

Trabzon Rum İmparatorluğu

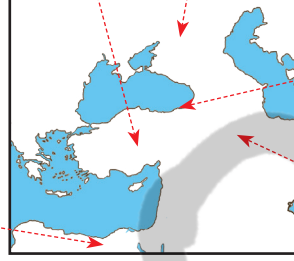
IV. Haçlı Seferi sırasında İstanbul'daki Latin işgalinden kaçan Rumların Doğu Karadeniz'de kurdukları devlettir.

Memluk Devleti

Mısır'da kurulan Memlukler Hicaz, Filistin, Suriye ve Güney Anadolu'ya egemen oldular. Halifenin Mısır'da bulunması Memluklere İslam dünyasında üstünlük sağlıyordu.

İlhanlılar

İlhanlılar İran, Irak, Kafkasya ve Anadolu'ya egemen oldular. 1258'de Bağdat'ı işgal ederek Abbasi hakimiyetine son verdiler.

B. Balkanlar ve Avrupa:

- ✳️ Avrupa devletleri XIV. yüzyıl başlarında, siyasi birliklerini kuramamışlardı.
- ✳️ Batı Avrupa'da derebeylik (feodalite) rejimi hüküm sürmekteydi.
- ✳️ Bizans İmparatorluğu, Marmara kıyılarındaki bazı şehirler, Kocaeli Yarımadası, Trakya, Makedonya ve Ege Adalarının bir kısmını kontrol ediyordu.
- ✳️ Avrupa devletleri üzerinde Papalık önemli bir etkiye sahipti.
- ✳️ Venedik ve Ceneviz deniz ticaretinde ileri durumda bulunan iki devlettir. Karadeniz kıyılarında ve İstanbul'da Venedik ve Ceneviz ticaret kolonileri bulunmaktaydı.

- ✳️ XIV. yüzyılda Balkanlar da siyasi birlikten yoksun idi. Balkanlarda bulunan devletler içinde en kuvvetlileri Sırp Krallığı, Bulgar Krallığı, Macar Krallığıydı.
- ✳️ Ortodoks ve Katolik kiliseleri arasında mücadele yaşanıyor bu durum bölgede siyasi ve dinî çatışmalara neden oluyordu.

Bizans'ın varlığını sürdürmesinde etkili olan faktörlerden biri etrafındaki devletlerin siyasal çekişmelerinden faydalanmasıdır.

Notlarım

Balkanlarda yaşayan ulusların farklı mezheplere mensup olmaları, Balkan devletlerinin uzun süre birlikte hareket etmelerini engellemiştir.

2. OSMANLILARIN ANADOLU'YA GELİŞİ VE YERLEŞMESİ

- ★ Moğolların Orta Asya'yı istilası üzerine buradan Anadolu'ya doğru büyük bir Türk göçü başladı ve özellikle Anadolu'nun batısında Moğol etkisinden uzak olan Bizans sınırında yoğun bir Türk iskânı oluştu.
- ★ Oğuzların Kayı boyuna mensup olan Osmanoğulları da bu dönemde Anadolu'ya girmiş, önce Ahlat'a, daha sonra da Ankara yakınlarındaki Karacadağ civarına yerleştirilmiştir.
- ★ Başlarında Ertuğrul Bey'in bulunduğu Kayılar, bir süre sonra Bizans sınırına doğru ilerleyerek Bilecik yakınlarındaki Söğüt, Domanic yörelerini yurt edinmiştir.
- ★ Osmanoğullarının kurduğu uç beyliği, Köseadağ Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan parçalanmış siyasi yapı içinde Anadolu beyliklerinin en güçsüz olanlarından biri idi.

- ★ Anadolu'da kurulan Türk Beylikleri, özellikle Karamanoğulları Beyliği, Türkiye Selçuklularının bıraktığı boşluğu doldurma mücadelesi vermişlerdir.
- ★ Osmanlı Beyliği ise Türk Beylikleri arasındaki mücadeleye karışmayarak yönünü Bizans'a çevirmişti.

XIV. Yüzyıl Başında Anadolu

resim

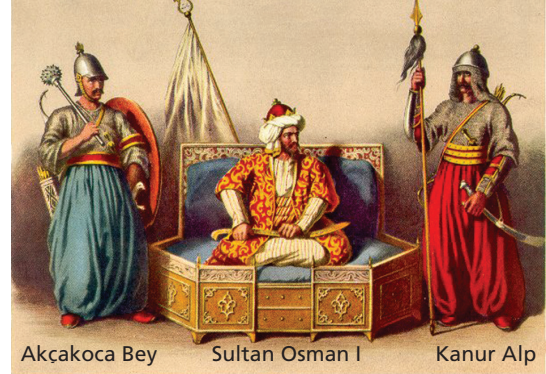
? Örnek 1

Osmanlı Devleti'nin kurulduğu dönemde çevresindeki devletlerden bazıları şunlardır:

- I. Bizans Devleti
- II. İlhanlılar
- III. Anadolu beylikleri

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde bu devletlerden hangilerine karşı gaza ve cihat anlayışı ile sefere çıktığı savunulamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Akçakoca Bey

Sultan Osman I

Kanur Alp

Çözüm 1

Kuruluş Dönemi'nde gerçekleşen fetihlerde önemli etkenlerden biri olan "gaza ve cihat" anlayışı, Müslüman olmayan topluluklar üzerine yapılan seferlerde etkili olmuştur. Ayrıca Osmanlılar'ın bu dönemde İlhanlılar üzerine bir seferi de söz konusu değildir. "Gaza ve cihat" anlayışı sadece Bizans üzerine yapılan seferlerde etkili olmuştur.

Kayıların Sembolü

video

Notlarım

3. BEYLİKTEN DEVLETE

Osmanlı'nın Güçlenmesinde Etkili Olan Faktörler:

- Merkezi Otoritenin Güçlü Olması:** Osmanlı egemenlik anlayışında diğer Türk devletlerinden farklı olarak merkezi yönetimin güçlü tutulmasına önem verilmiştir.
- Anadolu'da Siyasi Birliğin Bulunmaması:** Köseadağ Savaşı ve Moğol istilası Anadolu'da siyasi birliği parçalamış, çok sayıda bağımsız beylik ortaya çıkmıştır. Osmanlılar bu mücadeleye katılmamış, diğer beyliklerle iyi geçinmeye çalışmışlardır.
- Bizans'ın Gücsüz Durumda Olması:** Bizans Devleti, Türkler karşısında sürekli geri çekilmiştir. İç mücadeleler Bizans'ta merkezi otoriteyi sarsmış, tekfur adı verilen valiler merkezden gelen emirleri dikkate almamaya ve kendi başlarına hareket etmeye başlamışlardır.
- Balkanlarda Güçlü Devlet Bulunmaması:** XIV. yüzyıl itibarıyla Balkan topraklarında güçlü bir devlet yoktu. Bölgede bulunan Bulgar, Sırp ve Macar Prenslikleri Osmanlı ilerleyişine karşı ittifaklar yapsalar da yeterli olmamıştır.
- Coğrafi Konum:** Osmanlıların Bizans sınırında yerleşmeleri hem Anadolu'daki mücadeleden

uzak durmalarına hem de genişleme yönü olarak batıyı seçmelerinde etkili olmuştur.

- Cihan Egemenliği Anlayışı:** Türk devletlerinde İslam öncesi dönemde görülen dünyaya egemen olmak düşüncesi İslam'ın benimsenmesinden sonra da gaza düşüncesinde devam etmiştir.
- İskan Politikası İzlenmesi:** Osmanlılar Balkanlar'da fethedilen topraklara göçebe Türkmenleri yerleştirme yoluna giderek bu bölgelerde kalıcı olmayı amaçlamıştır.
- Ahilerin ve Gazian-ı Rumların fetihlere destek vermesi:** Anadolu'da esnaf teşkilatı olan Ahilerin ve Anadolu'ya gaza yapmak için gelen Gazian-ı Rum adı verilen Türkmen toplulukların fetihlerde ve sonraki toplumsal hayatın oluşmasında etkileri önemli olmuştur.
- Yetenekli Yöneticilere Sahip Olunması:** Kuruluş Dönemi Osmanlı padişahları ve devlet adamları son derece iyi yetiştirilmiş ve yönetim tecrübesine sahip kişilerdi.

4. İLK OSMANLI FETİHLERİ

- Osman Bey Dönemi'nde Bizans topraklarına yönelik olarak batı ve kuzeye doğru gerçekleştirilen akınlarla, **tekfurların** idaresindeki kasaba ve şehirler ele geçirilmeye çalışılmıştır.
- 1298'de **Yarhisar ve Bilecik fethedildikten sonra** beyliğin merkezi Bilecik'e taşınmıştır.
- Bu fetihlerin gerçekleştiği sırada Osmanlılar, **Türkiye Selçuklu Devleti'ne bağlı bir uç beyliği** idi.
- III. Alaaddin Keykubat'ın İlhanlılar tarafından İran'a götürülmesi Türkiye Selçuklu Devleti'nde otorite boşluğu yarattı ve bu durum sonucunda **Osman Bey kendi adına para bastırarak bağımsızlığını ilan etti**.

Osman Bey

Osman Bey'in Fetih Stratejisi

- "Fetheden fethettiği yerin sahibidir." anlayışı,
- Komsu beyler ve valilerle iyi geçinip dostluk anlaşmaları yapması.

Bilecik'in zengin **demir** madenlerine sahip olması, uzun yıllar Osmanlı ordusunun silah ihtiyaçlarını karşılamada önemli etken olmuştur.

Notlarım

a. Koyunhisar Savaşı (1302):

Nedeni:

- Osmanlı ilerleyişini durdurmak isteyen Rum tekfurları, Bizans'tan aldıkları yardımla Osman Bey'e karşı harekete geçtiler.

Sonucu:

- Bizans ve Osmanlı kuvvetleri arasındaki ilk savaş olarak bilinen Koyunhisar Savaşı'nda Osmanlılar galip gelerek İzmit yolu açılmış, Bizans'ın elindeki Bursa üç tarafından kuşatılmıştır.
- Osman Bey önemli bir merkez olan Bursa'yı ele geçirmeye çalışmış, ancak başarılı olamadan 1326'da vefat etmiştir.

b. Bursa'nın Fethi (1326):

- Osman Bey tarafından başlatılan Bursa kuşatması, Osman Bey'in hastalanması üzerine oğlu Orhan Bey tarafından devam ettirildi.

resim

c. Palekanon (Maltepe) Savaşı (1329):

- Nedeni:** Bursa'nın fethinden sonra Kocaeli Yarımadası'ndaki Kandıra, Aydos, Samandıra gibi kaleleri alarak İzmit'i kuşatan Osmanlılar'ın İstanbul Boğazı'na kadar ilerlemesi endişesi üzerine Bizans karşı saldırıya geçmesidir.
- Orhan Bey de İzmit kuşatmasını kaldırarak Bizans üzerine yürüdü. Maltepe'de karşılaşan iki ordu arasındaki savaş Osmanlılar'ın üstünlüğüyle sonuçlandı.

Bu savaş sonucunda;

- Bizans'ın, Anadolu ile olan bağları koparılmış,
- İzmit ve İzmit'in alınması kolaylaşmış ve İstanbul yolu açılmış,
- Bizans ve Anadolu Türk beylikleri Osmanlıların faaliyetlerini daha yakından takip etmeye başlamışlardır.

resim

Notlarım

Tekfur: Bizans'a bağlı vali veya yerel bey.

- Orhan Bey, Mudanya Limanı'nı ve Orhaneli'ni fethederek Bursa'nın Bizans İmparatorluğu ile bağlantısını kesti.
- Babasının ölümünden kısa bir süre sonra da Orhan Bey şehri Bursa tekfurundan teslim aldı.
- İpek üretim ve ticaret merkezi olan Bursa, Osmanlı Devleti'nin başkenti yapıldı.
- Böylece Bizans'ın Marmara'nın güneyindeki hakimiyeti sona ermiş oldu.

Osman Bey Dönemi'nde Osmanlı Sınırları

d. İzmit (1331) ve İzmit'in (1337) Fethi:

- İzmit daha önce kuşatılmış, fakat Maltepe Savaşı nedeniyle alınamamıştı.
- 1331 yılında İzmit tekrar kuşatıldı ve fethedildi.
- Fetihden sonra Orhan Bey, isteyenlerin şehirden ayrılacaklarını, isteyenlerin de cizye (baş vergisi) ödemek şartıyla, kendi inanç ve adetlerini aynen devam ettirerek yaşayabileceklerini bildirdi.
- İzmit'ten sonra İzmit de kuşatıldı ve Osmanlı egemenliğine girdi.

Bu fetihler sonucunda;

- Bizans'a karşı yapılacak seferler için askeri üs olarak kullanılmak üzere merkez yapıldı.
- Kocaeli Yarımadası'nın fethi tamamlandı.

e. Karesioğulları Beyliği'nin Osmanlı Topraklarına Katılması (1345):

- ★ Orhan Bey döneminde Karesioğulları Beyliği iç karışıklıklarla uğraşıyordu.
- ★ Bu durumu iyi değerlendiren Orhan Bey, 1345'te beyliği Osmanlı topraklarına kattı.

1345'te Osmanlı Devleti'nin Sınırları

Karesioğulları Beyliği'nin Osmanlı Devleti'ne katılımının sonuçları:

- ★ Güney Marmara kıyıları, Osmanlı topraklarına katılmıştır.
- ★ Osmanlı Devleti, donanma sahibi olmuş ve denizlerde güçlenmiştir.
- ★ Donanma sahibi olmak Rumeli'ye geçişi kolaylaştırmıştır.
- ★ Hacı İlbeyi, Ece Halil gibi önemli Karesi komutanları ve devlet adamları Osmanlıların hizmetine girmiştir.
- ★ Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beylik Karesioğulları Beyliği oldu ve Anadolu Türk siyasi birliğinin sağlanması yolunda ilk adım atıldı.

Örnek 2

Osmanlı Devleti'nin büyümesinde;

- Bizans'la sınır olunması,
- Bizans'la anlaşarak Anadolu beylikleriyle mücadele edilmesi,
- Fethedilen bölgelerdeki halka adeletli ve hoşgörülü davranılması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm 2

Osmanlı'nın hızla büyümesinde en önemli etkenlerden biri Bizans sınırında yer almasıdır. Bu sayede Osmanlılar Anadolu'daki çekişmelerden uzak kalmış ve zayıf Bizans üzerine gaza ve cihat amaçlı seferler düzenlemiştir. Fethedilen bölgelerde halka hoşgörülü davranmasının da büyümede etkisi olduğu söylenebilir. Çünkü Bizans'ın baskılarından bunalan halk Osmanlı'nın hakimiyetine karşı direnc göstermemiştir.

etkinlik

Aşağıdaki olaylar ve ortaya çıkan gelişmeleri eşleştiriniz.

a.	Karesioğulları'nın ele geçirilmesi
b.	Bursa'nın Fethi
c.	Koyunhisar Savaşı
d.	Bilecik'in ele geçirilmesi
e.	Palekanon Savaşı

c.	Osmanlı ve Bizans arasındaki ilk savaş
a.	Deniz gücüne sahip olunması
d.	Demir ihtiyacının giderilmesi
b.	Başkent olması
e.	İznik ve İzmit'in Alınmasının Kolaylaşması

Notlarım

5. BALKAN FETİHLERİ

Kuruluş Devri'nde Osmanlılar Türk Beylikleriyle mücadelede girmeye dikkat edip Bizans üzerinde yoğunlaştılar.

Karesioğullarının ele geçirilmesiyle sahip olunan donanma Rumeli'ye geçişte önemli kolaylıklar sağladı.

a. Çimpe Kalesi'nin Alınması (1353):

- ★ Bizans imparatorunun 1341'de ölümü üzerine ortaya çıkan taht mücadelesinde Orhan Bey'in desteğiyle saray bakanı Kantakuzen imparator olmuştur.
- ★ Kantakuzen Balkanlar'da çıkan ayaklanmaları bastırmak, Sırp ve Bulgar saldırılarını durdurmak için tekrar Orhan Bey'den yardım istemiş, Orhan Bey'de oğlu Süleyman Paşa komutasında bir birlikle isyanları bastırmakta yardımcı olmuştur.
- ★ Kantakuzen, yapılan bu yardımlara karşılık Gelibolu Yarımadası'ndaki Çimpe Kalesi'ni Osmanlılara vermiştir.

b. Edirne'nin Fethi (1363):

- ★ Orhan Bey'den sonra padişah olan I. Murat, Balkan fetihlerinin önünü açmak için öncelikle Edirne'nin fethedilmesi gerektiğine inanıyordu.
- ★ Öncelikle Bizanslıların ve Sırp'ların Edirne'ye yardım göndermelerini engellemek için önemli yollar ele geçirildi.
- ★ Bizans ve Bulgar kuvvetleri ile yapılan Sazlıdere Savaşı 1363'te kazanılarak Edirne fethedildi ve başkent oldu.

Bu gelişmenin sonucunda;

- ★ Sofya ve Filibe yöreleri alınarak Balkanlardaki ilerleyişe hız verilmiş, dolayısıyla bu durum Balkanlar'da "Haçlı Birliği" oluşmasına neden olmuştur.
- ★ Sazlıdere Savaşı'ndan sonra Gümülcine ve Filibe fethedilerek, Bizans'ın Sırp ve Bulgar devletleri ile kara bağlantısı kesilmiş, Bizans Osmanlı topraklarının içinde kalmıştır.
- ★ Balkanların kapısı Osmanlılara açılmıştır.

Böylece,

- ★ Osmanlılar ilk kez Rumeli'de toprak sahibi oldu ve yapılacak yeni fetihler için önemli bir üs elde edildi.
- ★ Osmanlılar Süleyman Paşa komutasında Tekirdağ, Bolayır, Keşan, Malkara, Çorlu ve Lüleburgaz'ı fethederek Bizans'ın Avrupa devletleri ile bağlantısını kesmeye çalışmıştır.

Orhan Bey Dönemi'nde Osmanlı Sınırları

etkinlik

resim

? Örnek 3

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş döneminde ele geçirdiği yerlerden bazıları şunlardır:

- I. Bursa,
- II. Edirne,
- III. İznik

Bu şehirlerden hangilerinin ele geçirilmesinin Haçlı Seferleri'nin başlamasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm 3

Osmanlı Devleti'nin Edirne'yi fethetmesi ve sınırlarını genişleterek Trakya'dan Karadeniz'e ulaşması sonucunda Bizans'ın Balkanlar'la bağlantısı kesilmiştir. Bu gelişme sonucunda Bizans'ın yardım istemesi ve Balkanlar'da Türk tehdidinin ortaya çıkması Haçlı seferini zorunlu kılmıştır.

resim

Notlarım

c. Sırp Sıvıdığı Savaşı (1364):

Nedenleri:

- ✳️ *Balkanlarda yaşanan Osmanlı ilerlemesi ve Edirne'nin kaybı karşısında Sırp, Bulgar, Macar ve Eflak ordularının katılımıyla bir Haçlı ordusu oluşturulması ve Osmanlı Devleti'ne karşı harekete geçmeleridir.*
- ✳️ *Osmanlı Devleti'ne karşı düzenlenen ilk Haçlı Seferi olma özelliğine sahip olan Sırp Sıvıdığı Savaşı 1364'de Osmanlılar tarafından kazanılmıştır.*

Sonuçları:

- ✳️ *Edirne ve Batı Trakya daha emniyetli hâle geldi.*
- ✳️ *Meriç Irmağı tamamen Osmanlı'nın kontrolüne girdi.*
- ✳️ *Balkanlarda kolay ilerleme imkânı ortaya çıktı ve fetihler hızlandı.*
- ✳️ *Macarların Balkanlardaki etkisi azaldı.*

e. I. Kosova Savaşı (1389):

Nedenleri ve Gelişimi:

- ✳️ *Osmanlı akıncılarının Sırp ve Bosna kuvvetlerine yenilmesiyle Balkan devletleri cesaretlendi.*
- ✳️ *Osmanlıları Balkanlardan çıkarmak amacıyla Haçlı ordusu toplandı.*
- ✳️ *I. Murat komutasındaki Osmanlılar Kosova'da savaşı kazandılar.*
- ✳️ *I. Murat savaş alanında gezerken bir Sırp soylusu tarafından şehit edildi.*

Sonuçları:

- ✳️ *Sırlar yeniden Osmanlı'nın üstünlüğünü kabul ettiler.*
- ✳️ *Kuzey Sırbistan yolu Osmanlılara açıldı.*
- ✳️ *Tuna'nın güneyindeki Balkan topraklarında Osmanlılara karşı koyacak önemli bir güç kalmadı.*
- ✳️ *I. Murat'ın şehit edilmesi üzerine yerine Yıldırım Bayezit geçti.*

d. Çirmen Savaşı:

Nedenleri:

- ✳️ *Sırp Sıvıdığı yenilgisini telafi etmek isteyen Sırlar, Bulgarların Osmanlı egemenliğini kabul etmesi ve Osmanlıların, Makedonya'ya girmesi üzerine harekete geçtiler.*
- ✳️ *Meriç vadisinde yapılan Çirmen Savaşı da Osmanlıların üstünlüğü ile sonuçlanmıştır. (1371)*

Sonuçları:

- ✳️ *Makedonya'nın fethinin önü açıldı.*
- ✳️ *Balkanlar'da Osmanlı üstünlüğü perçinlendi.*

I. Murat

? Örnek 4

I. Kosova Savaşı'nda Aydınoğulları, Menteşoğulları, Saruhanoğulları ve Germiyanoğulları Osmanlı ile birlikte Haçlılara karşı savaşmışlardır.

Bu durum;

- Osmanlılar Türk beyliklerini kontrol altına almıştır.
- Anadolu beylikleri Osmanlılar'ı Hristiyanlara karşı desteklemiştir.
- Anadolu Türk birliği sağlanmıştır.

yargılarından hangilerini desteklemektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

? Çözüm 4

Anadolu Beyliklerinin Hristiyanlara karşı yürütölen ve "cihat" niteliği taşıyan I. Kosova Savaşı'nda Osmanlıya destek oldukları bilinmektedir. Bu durum Osmanlı'nın beylikleri kontrol altına aldığını veya Anadolu birliğinin sağladığını göstermez.

resim

Notlarım

f. İstanbul Kuşatmaları:

Nedenleri:

- ★ Bizans'ın Osmanlı Devleti'ne karşı Avrupalı devletleri kışkırtması,
- ★ Bizans'ın Karamanoğullarıyla Osmanlı Devleti'ne karşı ittifak kurması,
- ★ Bizans'ın sürekli Osmanlı şehzadelerini taht için kışkırtmasıdır.

Kuşatmalar:

- ★ İlk defa 1391 yılında İstanbul kuşatıldı. Fakat Macarların Osmanlı topraklarına girmesiyle kuşatma kaldırıldı.
- ★ İkinci kez 1395 yılında yapılan kuşatma bu sefer de Haçlı ordusunun Bizans'a yardım etmek amacıyla Niğbolu Kalesi'ni kuşatmasından dolayı kaldırıldı.

resim

- ★ Yıldırım Bayezid, üçüncü kuşatmada İstanbul'a yardım gelmesini engellemek ve İstanbul Boğazı üzerinde denetimi sağlamak için Anadolu Hisarı'nı (Güzelcehisar) yaptırdı. Ancak Osmanlı topraklarının henüz İstanbul surlarını yıkabilecek güçte olmaması ile Anadolu ve Rumeli'de karışıklıklar çıkması sonucu kuşatma kaldırıldı.
- ★ 1400 yılında İstanbul'u bir kez daha kuşattı. Ancak bu kez de Timur tehlikesinin ortaya çıkması yüzünden Bizans ile bir antlaşma imzalayarak kuşatmayı kaldırmak zorunda kaldı.

Bizans ve Osmanlı arasında yapılan anlaşmaya göre;

- ☞ İstanbul'da, bir Türk Mahallesi kurulacak ve bir cami yaptırılacaktı.
- ☞ İstanbul'da yaşayan Türklerin davalarına bakmak üzere bir kadı tayin edilecekti.
- ☞ Bizans, Osmanlı Devleti'ne yıllık vergi ödeyecekti.

g. Niğbolu Savaşı (1396):

Nedenleri ve gelişimi:

- ★ Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda ilerlemesi ve İstanbul'u kuşatması üzerine Papa'nın girişimleriyle yeniden harekete geçen Haçlılar Niğbolu Kalesi'ni kuşattı.
- ★ Bu gelişme üzerine İstanbul kuşatmasını kaldıran Yıldırım Bayezid, Niğbolu'ya gelerek Haçlıları bozguna uğrattı.

Sonuçları:

- ★ Bulgaristan, tamamen Osmanlı Devleti'ne katılmış, Eflak ve Boğdan Osmanlı üstünlüğünü tanımıştır.
- ★ Balkanlarda güvenliği sağlayan I. Bayezid, Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamak için harekete geçmiştir.
- ★ Abbasi halifesi, Yıldırım Bayezid'e Sultaniklimirum (Anadolu'nun sultanı) unvanını vermiştir. Osmanlı'da sultan unvanını ilk kez Yıldırım kullanmıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasında saygınlığını artırmıştır.

Niğbolu Savaşı

Notlarım

Örnek 5

Yıldırım Bayezid döneminde Bizans'ın Osmanlı siyasi üstünlüğünü kabul ettiğine;

- I. Anadolu Hisarı'nın yaptırılması,
- II. Bizans'ın Osmanlı Devleti'ne vergi vermesi,
- III. Bizans'taki Türklerin davalarına bakmak üzere bir kadı tayin edilmesi

gelişmelerinden hangileri doğrudan kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm 5

Bizans'ın Osmanlı üstünlüğünü kabul ettiğine işaret eden öncüller II ve III'tür. Çünkü vergi vermek ve Türklerin mahkemeleri için Osmanlı tarafından kadı tayin edilmesi, Bizans'ın iç işlerinde kendi dışındaki bir gücün üstünlüğünü kabul ettiğini göstermektedir. Anadolu Hisarı'nın yaptırılması ise Bizans'ın dışında gelişen bir olaydır ve Osmanlı'nın üstünlük kurmasını sağlayan bir araçtır. Doğru cevap D'dir.

Örnek 6

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde;

- Sazlıdere
- Niğbolu
- I. Kosova

savaşları yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu savaşların ortak özelliği olduğu savunulabilir?

- A) Fetret Devrini sona erdirmeleri
B) Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamaları
C) Rumeli ve Balkanlar'da Osmanlı egemenliğini sağlamaları
D) Bizans ordularına karşı yapılmış olmaları
E) Anadolu beyliklerinin desteğiyle yapılması

Çözüm 6

Öncülde verilen savaşlar, Osmanlı Devleti'nin Rumeli ve Balkanlar'daki egemenliğini sağlayan önemli olaylardır. Doğru cevap C seçeneğidir.

6. OSMANLI DEVLETİ'NİN BALKANLARDAKİ İSKÂN (YERLEŞTİRME) POLİTİKASI

İskân Siyasetinin Gerekçesi:

- * Balkanlarda fethedilen topraklarda sadece askeri tedbirlerle kalıcı olamayacağını bilen Osmanlıların, Rumeli'ye geçişin ardından bölgede kalıcı olmak istemesidir.

İskân Siyasetinin Amaçları:

- * Fethedilen bölgeleri, Türk yurdu haline getirmek, elde tutulmasını kolaylaştırmak ve kalıcı egemenlik kurmak
- * Fetih yapan ordunun ihtiyaçlarını sağlamak,
- * Anadolu'daki konargöçer Türkmenleri yerleşik düzene geçirmek
- * Fethedilen topraklardaki yerli halktan ayaklanma ihtimali olanları başka bölgelere yerleştirmek.

İskân Siyasetinin Yöntemi:

- * İskân edilecek topluluklar belirlenirken, göçebe unsurlar ve aralarında anlaşmazlık bulunan aşiretlerden biri tercih edilirdi.
- * İskân edilecek grupların yerleştirilecekleri bölgelere yakın yörelerden olmasına dikkat edilirdi.
- * İskân edilen topluluklar devlet tarafından desteklenir, hayvan, tohumluk ve gübre gibi bazı ihtiyaçları karşılanarak, bir süre vergiden muaf tutulurdu.
- * Ordunun geçeceği önemli yol, geçit ve askeri bakımdan önemli şehirlerin Türkleştirilmesine öncelik verilirdi.

İskan siyasetiyle Rumeli'ye göç edenler yerleştikleri yerlere, kendi boylarının veya önceki yaşadıkları yerin ismini verdiler; Canikli, Geredeli, Oğuzlar, Saruhanlı, Balabanlı, Tatarlar gibi.

Notlarım

İskân Siyasetinin Sonuçları:

- ★ **Balkanlarda Türk nüfusu artmış, Türk kültürü yayılmıştır.**
- ★ **Göçebe Türkmenlerin yerleşik hayata geçmeleri sağlanmıştır. Böylece devletin tarım gelirleri artmış, iç düzeni korumak kolaylaşmıştır.**
- ★ **Fethedilen bölgelerin savunulması ve elde tutulması kolaylaşmış, yeni fetihler için ortam sağlanmıştır.**
- ★ **Cami, yol, köprü, medrese, çeşme ve hastane gibi imar faaliyetleriyle Balkanlar Türk islam kimliği kazanmıştır.**

Belirli bir planla gerçekleşen iskan sonucunda zamanla Rumeli'deki bazı bölgelerde Hristiyanlar azınlık durumuna düşmüştür.

Örnek 7

Aşağıdakilerden hangisi iskân politikası gereği ortaya çıkan uygulamalardan biri değildir?

- A) Göçmenlerin geçerli bir neden olmadan yerleştikleri yeri terk etmelerinin yasak olması
- B) Göçmenlerden bir süre vergi alınmaması
- C) Hristiyan ailelerinden alınan çocukların asker olarak yetiştirilmesi
- D) Devlet tarafından tohum, gübre gibi ihtiyaçların sağlanması
- E) Aralarında anlaşmazlık bulunan ailelerin göç ettirilmesi

Çözüm 7

C seçeneğindeki uygulamanın iskân politikasıyla ilgisi yoktur.

7. ANADOLU'DA SİYASİ BİRLİĞİ SAĞLAMA FAALİYETLERİ**Osmanlı Devleti'nin Anadolu'da Türk Siyasi Birliğini Sağlamak İstemesinin Nedenleri:**

- ★ **Osmanlılar Balkanlar'la ilgilenirken bazı Anadolu beyliklerinin Osmanlı topraklarına saldırımları**
- ★ **Bazı Anadolu beyliklerinin, Osmanlı Devleti'ne karşı Bizans ile ittifak yapmaları**
- ★ **Beylikler arasındaki mücadelelerin Anadolu'daki Türk halkını olumsuz etkilemesi**

Anadolu Türk Birliğinin Kurulma Aşamaları:

1. **Orhan Bey döneminde ilk olarak Karesioğulları Beyliği Osmanlı topraklarına katıldı.**
2. **I. Murat döneminde Germiyanoğlu Süleyman Şah, kızını I. Murat'ın oğlu Yıldırım Bayezid ile evlendirdi. Bu evlilikle Kütahya, Emet, Simav, Tavşanlı kız çeyizi olarak Osmanlılara geçti.**

3. **I. Murat Hamitoğulları'ndan para karşılığında Akşehir, Beyşehir, Yalvaç, Seydişehir ve Isparta'yı aldı.**

4. **Yıldırım Bayezit döneminde Türk birliği savaş yoluyla sağlanmaya çalışıldı. Bu amaçla,**

- Saruhanoğulları,
- Aydınoğulları,
- Menteseoğulları,
- Germiyanoğulları,
- Karamanoğulları,
- Hamitoğulları,
- Eretna Beyliği ve
- Candaroğulları'nın Kastamonu kolu

Osmanlı topraklarına katıldı.

Böylece Anadolu Türk birliği büyük ölçüde sağlanmış oldu.

5. **Yıldırım Bayezit, 1399'da Memluklere bağlı olan Dulkadiroğulları Beyliği'nden Malatya, Besni, Darende ve Elbistan'ı aldı.**

Notlarım

Anadolu Türk Birliğinin Kurulmasının Sonuçları:

- * Anadolu'da yönetimin kolaylaştırılması için Anadolu Beylerbeyliği kurulmuştur.
- * Osmanlı donanması ele geçirilen denizci beylikler sayesinde güç kazanmıştır.
- * Osmanlı Devleti; Trabzon Rum İmparatorluğu, Memlukler ve Timur İmparatorluğu ile komşu olmuştur.

- * Osmanlı Devleti'nin, doğuya doğru genişlemesinden rahatsız olan Timur, Osmanlı'ya karşı harekete geçmiştir.
- * Osmanlı Devleti'yle Memluklerin arası açıldı. Bu sebeple Memlukler, Ankara Savaşı'nda Timur'a karşı Osmanlı Devleti'ne destek vermedi.

Ankara Savaşı Öncesi Osmanlı Devleti'nin Sınırları

TİMUR DEVLETİ (1369 - 1507)

Timur, Türkistan bölgesinde Çağatay Hanlığı'nı yıkarak bu devletin toprakları üzerinde 1369'da güçlü bir devlet kurmuştur. XIV. yüzyıl sonlarında Karadeniz'in kuzeyinde bulunan Altın Orda Devleti üzerine yönelen Timur, bu devletin parçalanmasına neden olmuş, böylece Ruslar güçlenerek Karadeniz'e kadar yayılmaya başlamıştır.

Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu da fazla kalmayan Timur, ülkesine döndü. 1405'te ölümünden hemen sonra devlet, Timur'un oğlu ve torunları arasında paylaşılmış, 1507'de yıkılmıştır.

KARAKOYUNLULAR (1365-1469)

Moğol istilasına bağlı olarak Doğu Anadolu'ya yönelen Oğuz Türkmenlerinden Karakoyunlular tarafından kuruldu. Devletin kurucusu Bayram Hoca'dır.

Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf, Timur ordularının saldırıları karşısında Osmanlı hükümdarı Yıldırım Bayezid'e sığındı. Timur'un ölümünün ardından topraklarına geri dönerek devletini yeniden toparladı da 1469 yılında Akkoyunlular bu devlete son verdi.

AKKOYUNLULAR (1350-1502)

Akkoyunlular, Oğuzların Bayındır boyuna mensuptur. Devletin kurucusu Kara Yülük Osman Bey'dir. Kara Yülük Osman Bey, Anadolu seferinde Timur'a yardım etti. Uzun Hasan dönemi, Akkoyunlu Devleti'nin en parlak dönemidir.

Akkoyunlular hakim oldukları bölgeye Türk-İslam kimliği kazandırmak için önemli mimari eserler inşa etmenin yanında bilgin ve sanatçıları koruyarak onların çalışmalarını desteklemişlerdir.

8. ANKARA SAVAŞI VE FETRET DEVRİ (1402-1413)

a. Ankara Savaşı (1402)

Nedenleri:

- ✦ Timur'un Azerbaycan, Kafkasya, Irak ve İran'ı ele geçirerek **Osmanlı Devleti'nin sınırlarını tehdit etmesi**
- ✦ **Hakimiyetleri sona eren Anadolu beyliklerinin Timur'u Osmanlı Devleti aleyhine kışkırtması**
- ✦ Çin'e sefer planlayan Timur'un **batı sınırını kontrol altına almak istemesi**
- ✦ Timur'a karşı savaşan **Bağdat Hükümdarı Ahmet Celayir ile Karakoyunlu Hükümdarı Kara Yusuf'un Yıldırım Bayezid'e sığınması**
- ✦ **İki hükümdar arasında hararetli mektuplar gidip gelmesi**
- ✦ **Timur'un Sivas'a girerek şehri harap etmesi**

- ✦ **Osmanlıların Erzincan'ı alması**
- ✦ **Timur'un, batı sınırlarının güvenliğini gerekçe göstererek Bayezid'in oğullarından birini rehlin istemesi**

Yıldırım Bayezid

Timur

Savaşın Seyri:

- ✦ Timur, Ankara'yı kuşatınca **Yıldırım Bayezid de Ankara'ya geldi. Sonuçta iki ordu Ankara'nın Cubuk Ovası'nda karşılaştı (1402).**
- ✦ **Osmanlı ordusundaki Anadolu Türk beyliklerinden oluşan bazı birlikler ve Karatatarlar Timur tarafına geçti.**
- ✦ **Timur'un ordusunda asker sayısının fazla olması, zırhlı süvarilerin ve fillerin olması Osmanlı ordusunun yenilmesine yol açtı.**
- ✦ **Yıldırım Bayezit, Timur'a esir düştü.**
Sekiz ay Anadolu'da kalan Timur, gittiği her yere Yıldırım'ı da götürdü. Akşehir'e geldiklerinde Yıldırım Bayezid hastalanarak öldü (1403).
- ✦ **Timur ise ülkesine döndükten sonra çıktığı Çin seferinde hastalandı ve Otrar kentinde öldü (1405).**

Ankara Savaşı'nın Sonuçları:

- ✦ **Timur, Anadolu Türk beylerine eski topraklarını geri vermiş, böylece Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur.**
- ✦ **Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki fetihleri durmuş, az da olsa toprak kayıpları olmuştur.**
- ✦ **Yıldırım Bayezid'in oğulları arasında 11 yıl süren ve Fetret Devri denilen taht mücadeleleri yaşanmıştır.**
- ✦ **Timur'un Anadolu'dan çekilmesiyle Anadolu'nun doğusunda Akkoyunlu Devleti Osmanlı Devleti için tehdit haline gelmiştir.**
- ✦ **Uzun süredir kuşatma altında olan İstanbul'un fethi gecikmiş, Bizans'ın ömrü uzamıştır.**
- ✦ **Osmanlı'nın Kuruluş dönemi uzamıştır.**

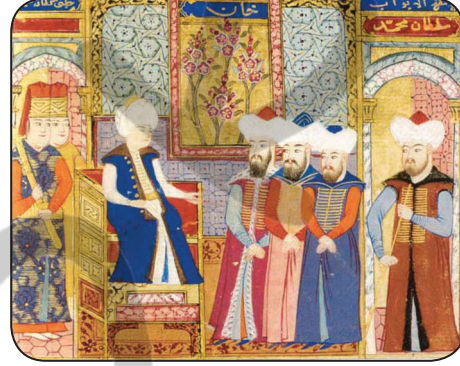
resim

Notlarım

b. Fetret Devri (1402-1413)

- * Timur, Yıldırım Bayezit tarafından Osmanlı Devleti'ne bağlanan Anadolu beyliklerini tekrar eski beylerine vererek önemli ölçüde gerçekleştirilmiş olan Anadolu Türk birliğini bozdu.
- * Timur'un Anadolu'dan çekilmesinden sonra,
 - Süleyman Çelebi Edirne'de,
 - İsa Çelebi Balıkesir'de,
 - Musa Çelebi Bursa'da,
 - Mehmet Çelebi Amasya'da
 bağımsızlıklarını ilan etti.
- * Kardeşler arası bu taht kavgalarını kazanan Çelebi Mehmet, Fetret Devri adı verilen bu döneme son vermiştir.

- * Osmanlı Devleti Fetret Devri'nde, Anadolu'da büyük toprak kayıpları yaşamış, dağılma tehlikesi geçirmiştir. Buna karşılık Balkanlarda büyük toprak kaybına uğramamış, önemli bir isyanla da karşılaşmamıştır.

Celebi Mehmet divan üyeleriyle

9. ANADOLU'DA SİYASİ BİRLİĞİN YENİDEN SAĞLANMASI

Celebi Mehmet Fetret Devri'nde bozulan Anadolu Türk birliğini yeniden kurmak adına:

- * Aydınoğlu Mehmet Bey'den İzmir'i aldı.
- * Karamanoğulları'ndan Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir'i aldı.
- * Mentешеoğulları ve Tekeoğulları da Osmanlı'ya bağlılıklarını bildirdiler.
- * Saruhanoğulları Beyliği'ni ortadan kaldırdı; Candaroğulları'ndan da Samsun'u aldı. Bu sayede Osmanlılar Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletlerine komşu oldu.

Şeyh Bedrettin İsyanı (1419-1420)

Fetret Devri'nin karışıklıklarından faydalanarak kendi düşüncelerini yaymaya başlayan Şeyh Bedrettin'in ve müritlerinin İzmir ve Manisa'da çıkardığı ayaklanmalar bastırıldı. Daha sonra Rumeli'ye geçerek başlattığı ayaklanma da bastırıldı. Şeyh Bedrettin yakalandı ve yargılandıktan sonra idam edildi. Bu isyan Osmanlı Devleti'nde ilk dini ve sosyal içerikli isyandır. Anadolu Selçuklu dönemindeki Baba İshak isyanıyla benzerlik gösterir.

Mustafa Çelebi İsyanı

I. Mehmed'in (Çelebi) kardeşi, Mustafa Çelebi Bizans İmparatorluğundan aldığı destekle tahtı ele geçirmek için isyan etti. I. Mehmet (Çelebi), Rumeli'ye gelerek Mustafa Çelebi'yi yenilgiye uğrattı. Mustafa Çelebi Bizans'a sığındı. Mustafa Çelebi, Mehmet Çelebi öldükten sonra II. Murat döneminde Bizans'ın kışkırtmasıyla tekrar ayaklandıysa da bu ayaklanma da II. Murat tarafından bastırıldı.

10. BALKANLARDA OSMANLI HÂKİMİYETİNİN GÜÇLENMESİ

I. Mehmet (Çelebi) Anadolu Türk birliğini büyük ölçüde sağladıktan sonra, Balkanlarda da Osmanlı otoritesini eski gücüne kavuşturmak için harekete geçti.

- ★ Erdel, Macaristan ve Mora'ya akınlar düzenlendi.
- ★ Eflak ve Bosna egemenlik altına alındı.
- ★ Gelibolu açıklarında Osmanlılarla Venedikliler arasındaki ilk deniz savaşında Osmanlı donanması yenildi (1416).

Buna rağmen deniz savaşlarında tecrübe kazanıldı.

II. Murat

etkinlik

a. II. Murat Dönemi

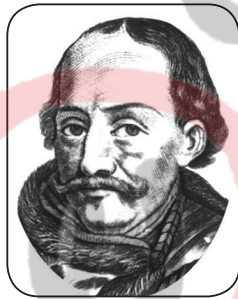
Mehmet Çelebi'den sonra Osmanlı tahtına oğlu II. Murat geçti.

- ★ Bu dönemde Balkanlarda kalıcı olmak için Venediklilerin elindeki Makedonya ve Selanik'in alınması gerekiyordu. Bu nedenle Venedik'le Osmanlı Devleti arasında 1423'te başlayan savaşlar 1430'a kadar sürdü.
- ★ Savaşlar sonunda Selanik, Yanya ve Serez Osmanlı topraklarına katıldı. Orta ve Güney Arnavutluk'ta Osmanlı yönetimi oluşturuldu ve Venedik'le barış yapıldı.
- ★ Macar kralının ölmesi üzerine karışıklık yaşayan Macaristan'a sefer düzenleyen II. Murat, bazı kaleleri ele geçirdi.
- ★ Daha sonra II. Murat Anadolu'ya dönerek Balkan devletleriyle ittifak yapan Karamanoğulları isyanını bastırdı.

b. Edirne-Segedin Antlaşması (1444)

- ★ Osmanlı akıncılarının Erdel voyvodası Hünyadi Yanoş'a yenilmesi, Avrupalıları cesaretlendirip yeni bir Haçlı ordusu kurulmasına sebep oldu.
- ★ II. Murat, Haçlılarla yaptığı savaşlarda yenilgiler aldı. Bu sırada Karamanoğulları da Anadolu'dan saldırıya geçince II. Murat barış teklifinde bulundu.

1444 yılında Macarlar ile Osmanlılar arasında Edirne-Segedin Antlaşması imzalandı.

Hünyadi Yanoş

resim

Antlaşmaya göre;

- ★ Sırp Prenslüğü yeniden kurulacak, Sırp, Osmanlı Devleti'ne vergi verecekti.
- ★ Eflak, Macaristan'ın himayesinde olacak, ancak Osmanlılara vergi verecekti.
- ★ Antlaşma 10 yıl süreyle geçerli olacaktı.
- ★ Tuna Nehri iki taraf arasında sınır olacaktı.
- ★ II. Murat bu antlaşmayla Balkanlar'da barışı sağladıktan sonra Karamanoğulları üzerine sefere çıkarak Akşehir, Konya ve Beyşehir'i aldı.
- ★ Daha sonra tahtı 12 yaşındaki oğlu Mehmet'e bırakarak Manisa'ya çekildi (1444).

Notlarım

? Örnek 8

Edirne-Segedin Antlaşması'nın,

- I. Sırp Krallığı yeniden kurulacaktır.
- II. Sırp Osmanlı'ya vergi ödeyeceklerdir.
- III. Antlaşma 10 yıl geçerli olacaktır.
- IV. Eflak, Osmanlı'ya vergi verecektir.
- V. Eflak Macarların himayesine girecektir.

maddelerinden hangilerinin Osmanlı Devleti'nin Balkan politikalarıyla çeliştiği savunulamaz?

- A) Yalnız III
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) I, III ve V
- E) II, III ve IV

? Çözüm 8

I. ve V. öncül Osmanlı hakimiyetine karşı ortaya çıkan gelişmeler olduğu için Osmanlı çıkarlarına terstir. Diğer öncüller ise Osmanlı çıkarlarına uygundur.

c. Varna Savaşı (1444)

- * Avrupalılar Osmanlı tahtına 12 yaşında bir çocuğun geçmesinden yararlanmak istediler ve Edirne-Segedin Antlaşması'na uymayarak Macarların ve Lehliğin önderliğinde kuvvetli bir Haçlı ordusu kurdular.
- * Osmanlı ordusunun başına geçen II. Murat Haçlıları Varna Savaşı'nda ağır bir yenilgiye uğrattı (1444).
- * Varna Savaşı, Balkanlardaki Osmanlı egemenliğini güçlendirmiştir.

Varna Savaşı

d. II. Kosova Savaşı (1448)

Sebepleri:

- * Haçlılar'ın Varna Savaşı'nın intikamını almak ve Türkleri Balkanlar'dan atmak istemeleri.
- * Avrupalıların Arnavutluk'ta İskender Bey'in isyan etmesinden faydalanmak istemeleri.
- * II. Murat Erdel Voyvodası Hünyadi Yanoş'un komuta ettiği Haçlı ordusunu II. Kosova Savaşı'nda bir kez daha ağır bir yenilgiye uğratmıştır.

Sonuçları:

- * Balkanların, Türk yurdu olduğu Avrupalı devletler tarafından kesin olarak kabul edilmiştir.
- * Fatih dönemindeki fetih hareketlerinin zemini hazırlandı.
- * Haçlılar, savunmaya çekilirken Osmanlılar Balkanlar'da taarruza geçmişlerdir.
- * Bulgaristan ve Rumeli'nin Türkleşmesine ortam hazırlandı.

etkinlik

resim

Notlarım

? Örnek 9

Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devri'nde yaptığı,

- I. Sırpsındığı,
- II. II. Kosova,
- III. Ankara

savaşlarının aşağıdaki gelişmelerden hangisine yol açtığı söylenemez?

- A) Bizans'ın Anadolu 'da toprak elde etmesi
- B) Balkan sınırlarının genişlemesi
- C) Balkanlar'da Türk egemenliğinin kalıcı hale gelmesi
- D) Başkent Bursa'dan Edirne'ye nakledilmesi
- E) Anadolu Türk birliğinin parçalanması

? Çözüm 9

Osmanlı Devleti kuruluşundan itibaren Bizans topraklarına doğru genişlemiştir. Bu dönemde Osmanlılar Bizans'a karşı hiç toprak kaybetmemiştir.

1. OSMANLI'DA DEVLET ANLAYIŞI

- ★ Osmanlı Devleti'nde hükümlanlık anlayışı (egemenlik, yönetim anlayışı), İslam hukukuna, eski Türk geleneklerine ve fethettikleri yerlerin geleneksel uygulamalarına dayanırdı.
- ★ Osmanlı Devleti mutlak bir otorite altında padişah, han, sultan unvanlarına sahip hükümdarlar tarafından yönetilmiştir.
- ★ Örf ... olarak da nitelendirilen Türk geleneklerinin uygulanması, İslam dinine ters düşmemesi koşuluyla mümkündü.
- ★ Osmanlı padişahlarının yetkileri sınırsız değildi. Kararları İslam dini kurallarına ve Türk geleneklerine uygun olmak zorundaydı.
- ★ Padişah Allah'ın emaneti olarak kabul edilen halka, adaletli davranmak ve onları korumak, kanunlara uygun olarak ülkeyi yönetmek, sınır güvenliğini sağlamak, yeni fetihlerde bulunmak ve halkın huzur ve refahını artırmakla yükümlüydü.

SANCAĞA ÇIKMA UYGULAMASI

- ☞ Osmanlı'da şehzadeler (padişah çocukları), belli bir yaşa gelince sancaklara yönetici olarak gönderilirdi.
- ☞ Sancakbeyi olarak görev yapmaları sağlanan şehzadeler, devlet tecrübesine sahip Lala adı verilen görevliler tarafından yetiştirilirdi.
- ☞ Şehzadeler bu uygulama ile devlet yönetiminde deneyim kazanıyorlardı.
- ☞ En önemli şehzade sancakları Bursa, Kütahya, Isparta, Manisa, Trabzon ve Amasya'ydı.

etkinlik

2. OSMANLI DEVLET TEŞKİLATI

Osman Bey Dönemi

- ★ Bağımsızlığın göstergesi olan ilk Osmanlı parası bastırılmıştır (1321-1322).

Orhan Bey Dönemi

- ★ Orhan Bey, döneminden itibaren ülke sınırlarının genişlemesine bağlı olarak, nüfusun artması ve işlerin çoğalması yeni bir devlet düzeninin kurulmasını zorunlu hale getirmiştir.
- ★ Divan teşkilatı oluşturulmuştur.
- ★ Yaya ve Müsellem birlikleri oluşturularak düzenli bir ordunun temelleri atılmıştır.
- ★ Denizcilik faaliyetleri başlamıştır.
- ★ İznik'te bir medrese açılmıştır.
- ★ Fethedilen bölgelerde kadılar görevlendirilmiştir.
- ★ Vezirlik sistemi oluşturulmuştur.

? Örnek 10

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde ülke topraklarının hızla genişlemesine bağlı olarak ortaya çıkan bir gelişme değildir?

- A) Eyaletlerin sayısının artması
- B) Şehirlerin sayısının artması
- C) Vezirlerin sayısının artması
- D) Gayrimüslim nüfusunun artması
- E) Taht kavgalarının artması

Çözüm 10

Osmanlı Devleti'nde eyaletlerin, şehirlerin, vezirlerin ve gayrimüslim nüfusunun artması toprakların genişlemesiyle doğrudan ilişkilidir. Ancak taht kavgalarının artmasının topraklarla ilişkisi yoktur. Yönetim anlayışından kaynaklanan bir durumdur.

resim

Notlarım

soru

I. Murat Dönemi

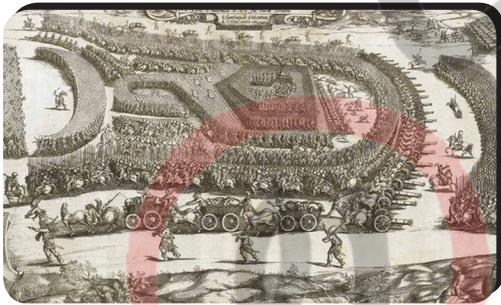
- ★ Ele geçirilen **savaş esirlerinden** yararlanma yoluna gidilmiştir (Pencik Sistemi).
- ★ **Kapıkulu Ocağı (Yeniceriler ve diğer birlikler)** kurulmuştur.
- ★ **Tımar Sistemi** ve mali teşkilat oluşturulmuştur.
- ★ **Rumeli Beylerbeyliği** kurulmuştur.
- ★ **Veziriazamlık** , **kazaskerlik** ve **defterdarlık** makamları kurulmuştur.
- ★ **Topçu Ocağı** oluşturulmuştur.
- ★ "Ülke hanedanın malıdır." anlayışı terk edilmiş, "Ülke hükümdar ve oğullarının malıdır." anlayışı benimsenmiştir. Böylece tahtta hak iddia edebilecek kişi sayısı azaltılmaya ve merkezi otorite güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Yıldırım Bayezid Dönemi

- ★ **Anadolu Beylerbeyliği** oluşturulmuştur.
- ★ **Gelibolu'da bir tersane** kurulmuştur.

3. OSMANLI ORDUSU

- ★ Osmanlı Devleti'nde ilk dönemlerde askeri güç gönüllülerden, aşiret ve boy kuvvetlerinden oluşmaktaydı.
- ★ Düzenli ordu **Orhan Bey Dönemi'nde** kurulmaya başlanmış, **yaya ve müsellemler ordusu** ile daimi ordunun temelleri atılmıştır.
- ★ I. Murat Dönemi'nde "Pencik Sistemi"yle **savaşlarda esir edilen gençlerin bir bölümü devlet hizmetinde ve orduda kullanılmak üzere yetiştirilmiştir.**

Osmanlı Savaş Düzeni

? Örnek II

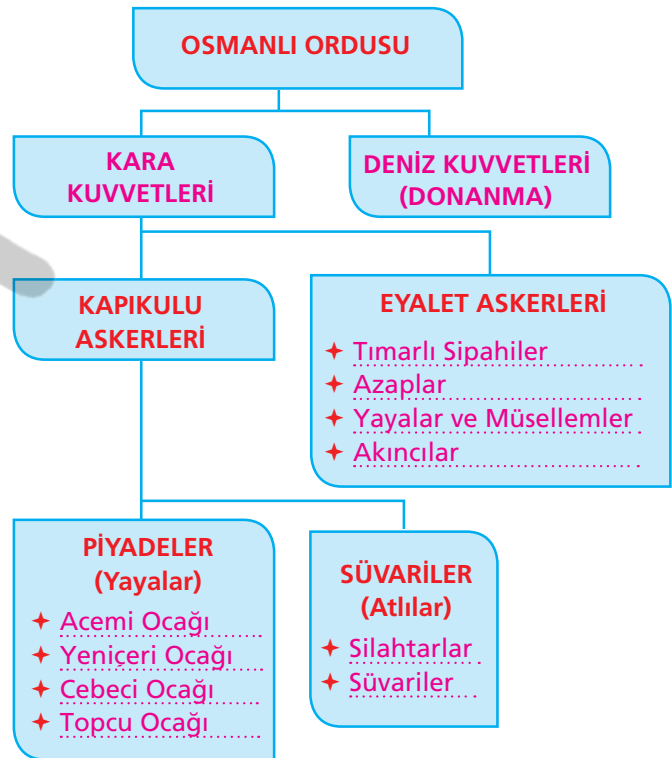
Osmanlı Devleti'nde maliye teşkilatı ve Defterdarlık I. Murat Devrinde oluşturulmuştur.

Bu gelişmenin ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu savunulabilir?

- A) İskân siyasetinin uygulanması
- B) Balkanlarda kalıcı olmak istenmesi
- C) Ahilik ve Lonca teşkilatının faaliyette bulunması
- D) **Devlet gelirlerinin artması**
- E) Merkezi otoritenin oluşturulması

Çözüm II

Defterdarlık ve maliye teşkilatı devlet gelirlerinin kontrolü ve düzenlemesiyle alakalı bir kurumdur. Osmanlı'da bu kurumun oluşması gelirlerin artmasıyla doğru orantılı olarak ortaya çıkmıştır.

a. Kara Ordusu

Yaya ve Müsellemler:

- ★ İlk kez **Orhan Bey** zamanında kuruldu.
- ★ **Piyade** askerlerine yaya, atlı askerlere de **müsellemler** denirdi.

Kapıkulu Ocakları

- ★ **Doğrudan padişaha bağlı maaşlı askerlerdir.**
- ★ **Devşirme sistemi** ile yetiştirilen bu askerlerin çoğunluğu İstanbul'da, geri kalan bölümü ise başkente yakın merkezlerde yerleştirilmiştir.
- ★ Üç ayda bir **ulufe** adı verilen maaş alan **Kapıkulu** askerleri temelde **Kapıkulu Süvarileri** ve **Kapıkulu Piyadeleri** olarak ikiye ayrılır.

Acemi Ocağı

- ★ **I. Murat Dönemi'nde Yeniçeri Ocağı'na asker yetiştirmek için kuruldu.**

Yeniçeri Ocağı

- ★ **I. Murat zamanında ilk önce Edirne'de kuruldu.**
- ★ **Padişahın merkezi otoritesinin temelini oluştururdu.**
- ★ **Yaya olarak savaşır ve savaş sırasında merkezde, padişahın yanında bulunurlardı.**
- ★ **Yeniçeri Ocağı'nın komutanına Yeniçeri Ağası** denirdi.
- ★ **Askerlik dışında başka işlerle ilgilenmezler** ve emekli olana kadar **evlenmezlerdi.**
- ★ **Üç ayda bir ulufe** denen maaş alırlardı.

Yeniçerilerin XVI. yüzyıla kadar evlenmeleri yasakken daha sonra yaşlı olanlara evlenme izni verilmiştir.

Notlarım

- ★ **Önce Pencik Kanunu,** ardından da **Devşirme Kanunu** çıkarılarak **Acemi Ocağı'na** asker sağlandı.

Cebeci Ocağı

- ★ **Yeniçeri askerlerinin silahlarının yapımını, bakımını ve onarımını sağlardı.**

Topçu Ocağı

- ★ **Osmanlı ordusunda ilk top, I. Murat zamanında 1389'da I. Kosova Savaşı'nda** kullanılmıştır.
- ★ **Top imalatı, top mermisi yapmak** bu ocağın görevidir. **I. Murat döneminde kurulmuştur.**

Kapıkulu Süvarileri

- ★ **Atlı askerlerdi.**
- ★ **Sipahi ve Silahdar** adıyla iki bölük halinde **I. Murat Dönemi'nde** kuruldu.
- ★ **Savaş sırasında hükümdarın sağında ve solunda bulunuyorlardı. Padişahın tuğ ve silahlarını taşıyarak güvenliğini sağlıyorlardı.**

DEVŞİRME SİSTEMİ

- ☞ **Pencik Sistemi'nin Ankara Savaşı sonrası uygulanamaz hale gelmesiyle eski Türk-İslam devletlerindeki uygulamaya benzer, Hıristiyan ailelerin çocuklarından bir tanesinin alınması olarak nitelenen Devşirme Kanunu çıkarıldı.**
- ☞ **Devşirme memurları padişahın emriyle gittikleri bölgede kadı, sancakbeyi ve rahiplerin yardımıyla devşirme yapardı.**
- ☞ **Devşirme ihtiyaç olduğunda 3-5 yılda bir kez, 40 aileden ancak bir çocuk alınmak suretiyle gerçekleşirdi.**
- ☞ **Tek çocuklu ailelerin çocuğu devşirilmezdi. Öncelik gönüllü ailelerindi.**
- ☞ **Devşirme işlerinden Yeniçeri Ağası sorumluydu.**
- ☞ **Acemi Ocağında eğitimini tamamlayan devşirmelerin bir kısmı Yeniçeri Ocağı'na, başarılı ve zeki olanlar Enderun Mektebi'ne gönderilirdi.**

Örnek 12

Osmanlı Devleti'nde I. Murat döneminde pençik sistemi uygulanmaya başlamıştır.

Bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisi hedeflenmiştir?

- A) Ekonomiyi güçlendirmek
- B) Asker ihtiyacını karşılamak
- C) Ticari faaliyetleri desteklemek
- D) Toplumsal eşitliği sağlamak
- E) Mutlak yönetimi sınırlandırmak

Çözüm 12

Pençik sistemi, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde ortaya çıkan asker ihtiyacını karşılamak üzere Hıristiyan ailelerden alınan çocukların ordu için yetiştirildiği sistemdir.

Sipahi

TİMAR (DİRLİK) SİSTEMİ

- Osmanlı Devleti'nde toprakların önemli bir bölümü devlete aitti (miri arazi). Bu toprakların bir kısmı dirlik (timar) olarak kullanılmıştır.
- Dirlik, devlet görevlilerine maaş karşılığı olarak belirli toprakların vergisini toplama hakkının verilmesidir.
- Dirlik topraklarını ekip biçen köylüler, devlete ödemeleri gereken vergiyi devletin belirlediği sipahilere, almaları gereken maaşın yerine verirdi.
- Timar sahipleri, vergi gelirinin bir bölümü ile geçimlerini sağlamış (kılıç hakkı), diğer bölümü ile de belirli sayıda savaşa hazır asker beslemiştir.
- Timarlı sipahiler kanunlara uyduğu sürece timarı elinden alınmazdı. Ancak sefere gitmeyen sipahinin dirliği elinden alınır, başkasına verirdi.
- Üç yıl üst üste mazeretsiz olarak üretim yapmayanların toprakları işletme hakkı elinden alınırdı.

Dirlik toprakları gelirlerine göre üçe ayrılmıştır:

- Has:** Yıllık geliri 100.000 akçeden fazla olan dirliklerdir. Padişah, şehzade, sadrazam ve beylerbeyine verildi.
 - Zeamet:** Yıllık geliri 20.000–100.000 akçe arasında olan dirliklerdir. Kadı, alay beyi, kale dizdarı ve divan katiplerine verildi.
 - Timar:** Yıllık geliri 3.000–20.000 akçe olan topraklardır. Savasta yararlılık gösteren askerlere, cami imamlarına, saray görevlilerine verildi.
- Timar sahipleri her üç bin akçe için, zeamet ve has sahipleri ise her beş bin akçe için bir atlı asker beslerlerdi.

resim

Notlarım

TİMAR SİSTEMİNİN YARARLARI

- ❧ Dirlik sahipleri tarafından beslenen askerler (eyalet askerleri) Osmanlı ordusunun temelini oluşturmıştır.
- ❧ Askeri masrafların hazineye yükü azaltılmıştır.
- ❧ Devlet vergi toplama yükünden kısmen kurtulmuştur.
- ❧ Tarım üretiminin kontrolü ve sürekliliği sağlanmıştır.
- ❧ Tımarlı sipahilerin bölgelerinde huzur ve güveni sağlayarak jandarma görevini üstlenmesi sağlanmıştır.
- ❧ Osmanlı Devleti'nin merkezi otoritesi en uzak bölgelere kadar götürülmüştür.

Eyalet Askerleri**Tımarlı Sipahiler**

- ★ Eyalet askerlerinin en büyük bölümünü tımarlı sipahiler oluşturuyordu.
- ★ Temeli tımar sistemine dayanmaktaydı.
- ★ Atlı askerlerdir.
- ★ Savaş zamanı askerlik, barış zamanında ise çiftçilik yaparlardı.
- ★ Masrafları tamamen toprak gelirlerinden karşılanırdı.

Azaplar

- ★ Anadolu'dan toplanan, savaşa yararlı, dinç ve kuvvetli bekâr Türk gençlerinden oluşuyordu.
- ★ Savaşta en ön safta savaşarlardı.
- ★ Yaya askeriydiler.

Akıncılar

- ★ Uçlarda (serhatlısınır) görev yapan atlı birliklerdir.
- ★ Görevi düşman ülkelerine akıncılar düzenleyerek bilgi toplamak, askerî ve ekonomik kaynaklarına zarar vermek, orduya yol açmak ve pusu kurulumasını önlemektir.
- ★ Akıncı olmanın en önemli şartı Türk ve Müslüman olmaktır.
- ★ Doğrudan padişaha bağlıydılar.

Bir Akıncı Beyi

etkinlik

Aşağıdaki gelişmelerin hangi padişah döneminde yaşandığını yazınız.

Seyh Bedreddin İsyanı	Çelebi Mehmet
Sırsındığı Savaşı	I. Murat
II. Kosova Savaşı	II. Murat
Venediklilerle ilk deniz savaşı	Çelebi Mehmet
Yaya ve Müsellem ordularının kuruluşu	Orhan Gazi
Divan teşkilatının oluşturulması	Orhan Gazi
Palekanon Savaşı	Orhan Gazi
İlk Osmanlı akçesinin basılması	Osman Gazi
Pençik Kanunu'nun çıkarılması	I. Murat
Padişahın Sultanı iklimirum ünvanı alması	Yıldırım Bayezit
Savaşta ilk topun kullanılması	I. Murat
İstanbul'a Anadolu Hisarı'nın yapılması	Yıldırım Bayezit

Notlarım

b. Deniz Kuvvetleri (Donanma)

- ✦ İlk Osmanlı donanması **Karesi Beyliği'nden** **ele geçirilmiştir.**
Ayrıca denize kıyısı olup donanması bulunan ve Osmanlı idaresine alınan beyliklerden de yararlanılmıştır.
- ✦ Orhan Bey zamanında **ilk deniz üssü** **Aydincik'ta kurulmuştur.**
- ✦ Kurulan tersaneler (Karamürsel, Edincik, İzmit, Gelibolu) ile **askeri deniz gücü artırılmaya** **çalışılmıştır.**
- ✦ Osmanlı donanmasının başında **Kaptan-ı Derya** veya **Kaptan Paşa** adı verilen komutanlar bulunmaktaydı.
- ✦ İlk deniz savaşı **Çelebi Mehmed Dönemi'nde** **Venedik** ile yapılmıştı.

resim video

? Örnek 13

- Orhan Bey döneminde yaya ve müselleme adı verilen ordunun kurulması,
- I. Murat döneminde Yeniçeri Ocağı'nın oluşturulması

Bu gelişmeler dikkate alındığında, öncelikle aşağıdaki-lerden hangisinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) Askeri sistemin güçlendirilmesi
- B) Denizciliğin geliştirilmesi
- C) Devlet gelirlerinin artırılması
- D) İslamiyet'in yayılması
- E) Göçebelerin yerleşik hayata geçirilmesi

Çözüm 13

Yaya ve Müselleme ordusu ile Yeniçeri Ocağı'nın kurulması doğrudan doğruya askeri sistemin geliştirilmesiyle ilişkilidir.

4. OSMANLI EKONOMİSİ

a. İnsan

- ✦ Osmanlı toplumunda halk **reaya** olarak anılırdı.
- ✦ Osmanlı Devleti'nde 1827'ye kadar nüfus sayımı yapılmamıştır; ancak **ülke topraklarının ve üzerinde yaşayan insanların kaydedildiği tahrir defterlerinden, Osmanlı nüfusu hakkında birtakım bilgiler edinmek mümkün oluyordu.**
- ✦ Tahrir defterleri vergi yükümlüsü erkek sayısını belirtirdi.

b. Toprak

- ✦ Nüfusun büyük bölümü köylerde ve kırsal alanlarda yaşayan Osmanlı Devleti'nde, tarımsal faaliyetler ekonomik yapının **en önemli unsuruydu.**
- ✦ Osmanlılarda ekilebilen toprakların büyük çoğunluğu **devletin malıydı.**

- ✦ Toprakları kullanma hakkı ise **reayanındı.** Tımar sistemi içinde köylülere dağıtılan bu topraklara **çift** denirdi.
- ✦ Devlet malı olan topraklara **miri arazi** denirdi.
- ✦ Toprağın sahibinin devlet olması **ortaya büyük hanedanların çıkmasını engelleniyordu.**
- ✦ Tarım üretimini en üst düzeyde tutabilmek için **köylünün toprağını terk etmesi** yasaklanmıştı.
- ✦ Toprağını üç yıl üst üste boş bırakan kişinin elinden toprağı alınır, bir başkasına verilir.
- ✦ Reaya toprağın kullanma hakkını çocuklarına **miras olarak bırakabilirdi.**

Notlarım

c. Üretim

Tarım:

- ✦ Osmanlı Devleti'nin en önemli gelir kaynağını tarım oluşturuyordu.
- ✦ Köylü, kullanım hakkına sahip olduğu toprakları ekip biçerek kendi geçimini sağlar, öldüğünde ise toprakları çocuklarına geçerdi.
- ✦ Köylü, toprağı satamaz, vakfedemez ve devredermezdi.

Köylünün Devlete Karşı Sorumlulukları:

- ✦ Toprağı habersiz terk etmemek
- ✦ Toprağın ekimine ara vermemek (üç yıl üst üste toprak boş kalmaz)
- ✦ Ürettiği ürünün vergisini timar sahibine ödemek

Timar Sahibinin Köylüye Karşı Sorumlulukları:

- ✦ Köylünün güvenliğinin ve düzeninin sağlanması
- ✦ Üretim araçlarının temini
- ✦ Köylünün ihtiyaçlarının karşılanması

Timar Sahibinin Devlete Karşı Sorumlulukları:

- ✦ Üretimin devamlılığının sağlanması
- ✦ Toprakların boş kalmasının engellenmesi
- ✦ Buldukları bölgede huzurun sağlanması
- ✦ Tüm masraflarıyla devlete savaşa hazır asker sağlaması

Notlarım

Hayvancılık:

- Hayvanlar, temel besin ihtiyaçlarını karşılamanın yanında, tarımda ve ulaşımda kullanılır, deri ve yünleriyle de sanayi ham maddesi olarak kullanılırdı.
- Osmanlı Devleti'nde, hayvancılıkla uğraşan en önemli halk grubu, konargöçerlerdi.
- Devlet hayvancılıkla uğraşanlardan ağnam vergisi alırdı.
- Hayvancılıkla beraber Bursa'da ipek, Selanik'te çuha, Bulgaristan'da aba, Ankara'da tiftik üretim merkezleri ön plana çıktı.

Ticaret:

- Osmanlı Devleti'nin toprakları ticaret yollarının keşiştiği bölgede bulunmaktaydı.
- Vergiler düşük tutularak yerli ve yabancı tüccarlar teşvik edilmisti.
- Ticaret yollarının güvenliğine ve ulaşımın hızlanmasına çalışıldı. Ticaret yollarında kervansaraylar kuruldu.

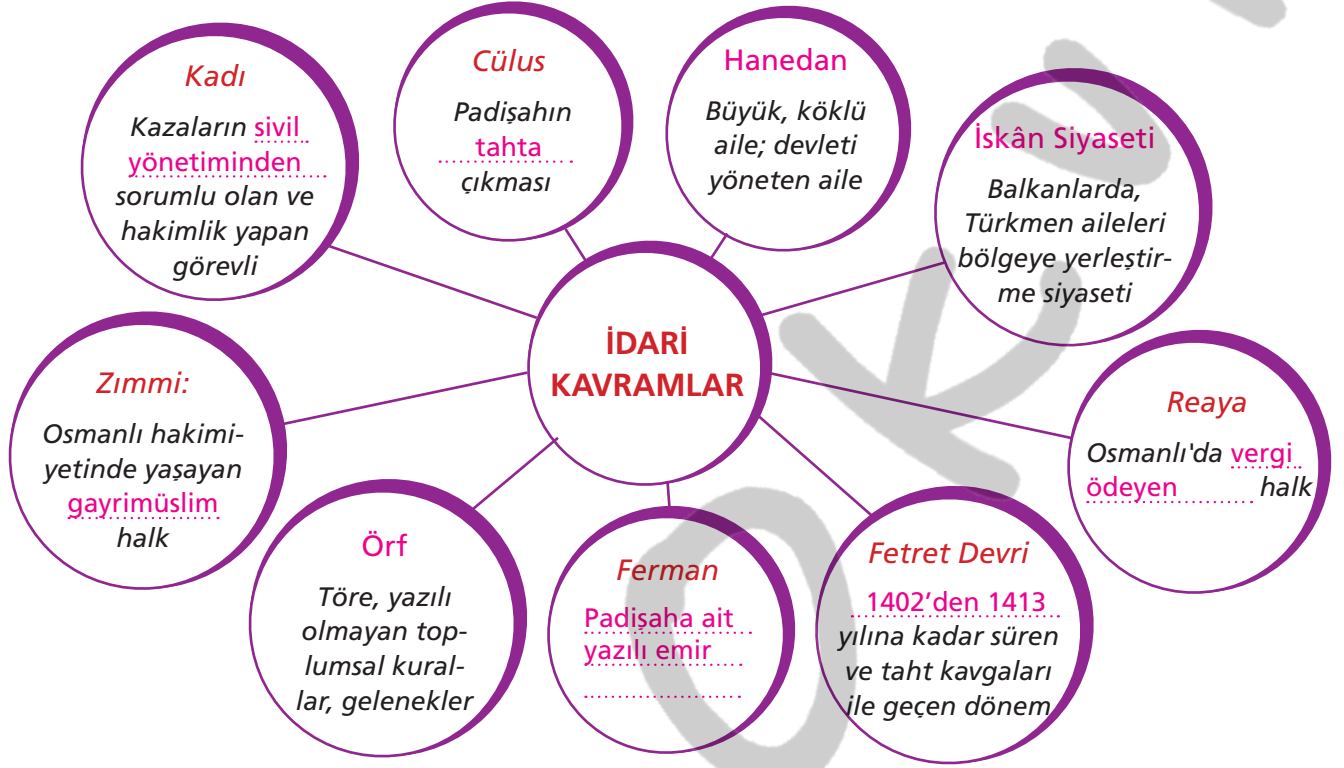
- Ticaret için çarşı, bedesten ve kapan hanları kuruldu. Osmanlı'da ilk bedesten Orhan Bey Dönemi'nde Bursa'da yapıldı.
- Çarşı ve pazar yerleri satılan malların kalitesini ve fiyatını kontrol eden Emin'ler ve Muhtesip'lerin denetimindeydi.
- Dış ticaretin gelişmesi için önemli liman kentleri ele geçirildi.
- Üretim ve ticaret yapan herkes, bir esnaf teşkilatına üye olmak durumundaydı.
- Lonca adı verilen bu teşkilatlar esnaf arasında dayanışmayı esas alan ekonomik, dini, sosyal yönleri bulunan kurumlardı.
- Dükkan açmak belirli kurallara bağlanmış, usta olmak için cıraklık ve kalfalık yapılması ve ahlaki birtakım değerlere sahip olunması şartı aranmıştır.

resim

Notlarım

Notlarım

etkinlik

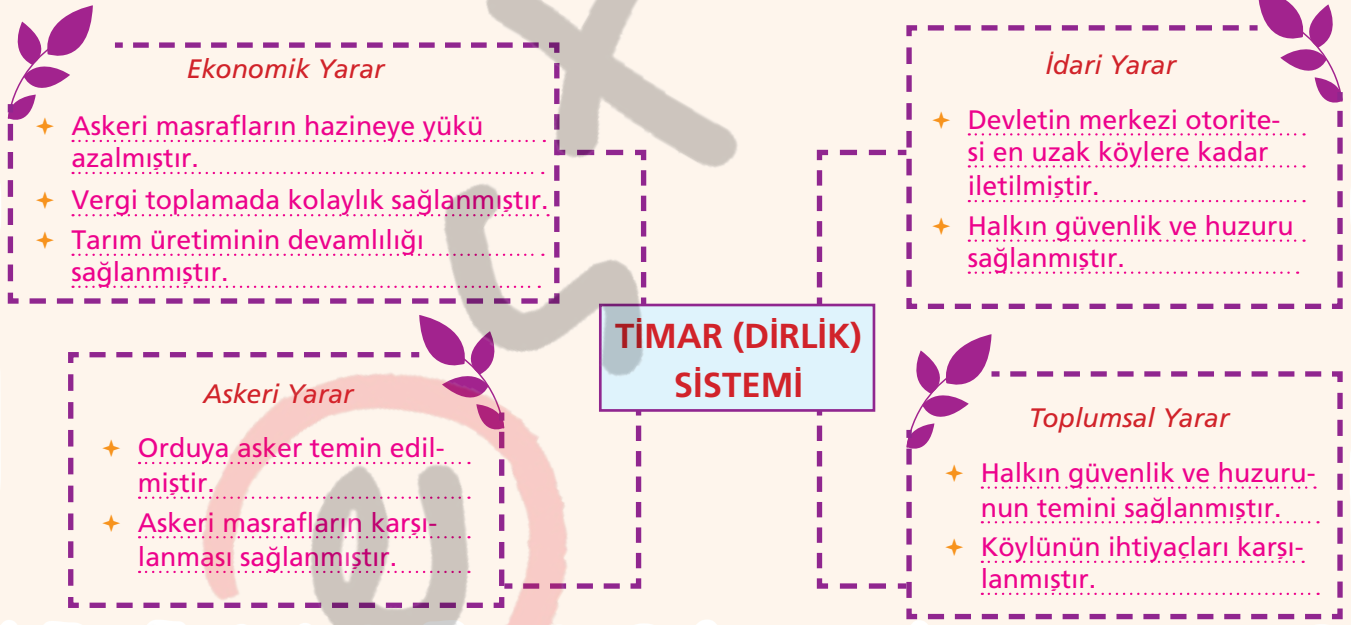
Aşağıdaki cümleler doğru ise (D) ile yanlış ise (Y) ile kodlayınız.

1. Osmanlı Devleti'nde ilk para Osman Bey döneminde bastırılmıştır.
2. Koyunhisar Savaşı ilk Haçlı-Osmanlı savaşıdır.
3. Ankara Savaşı sonrasında dağılma tehlikesi yaşanmıştır.
4. Anadolu Beylerbeyliği I. Murat zamanında kurulmuştur.
5. İlk Osmanlı tersanesi I. Beyazıt zamanında kurulmuştur.
6. Çelebi Mehmet Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak kabul edilir.
7. Sazlıdere Savaşı ile Edirne, Osmanlı Devleti'nin eline geçmiştir.
8. Esnafa dükkan açma hakkına gedik denir.
9. Osman Gazi, siyasi faaliyetleri sırasında Ahilerden destek almıştır.
10. Rumeli Hisarı, Yıldırım Bayezit Dönemi'nde yapılmıştır.

D
Y
D
Y
Y
D
D
D
D
Y

etkinlik

Timar sisteminin sağladığı yararlarla ilgili boşlukları doldurunuz.

1. Osmanlı Devleti'nde; mülkiyetinin devlete, kullanım hakkının köylüye ait olduğu toprağa tımar denilirdi. Tımar toprağını köylü işler ve vergi geliri ile asker beslenirdi. Ayrıca, yerel idarecilerin masrafları da karşılanırdı.

Bu bilgi dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nde tımar sahiplerinin soylular olduğu
B) İdari giderlerin bir bölümünün tımar sistemine karşılandığı
C) Tarıma dayalı ekonomik etkinliğin var olduğu
D) Askeri giderlerin toprak geliri ile karşılandığı
E) Tımar sisteminin askeri ve ekonomik boyutları olduğu

2. I. Murat döneminde;

- Bizans'la yapılan Sazlıdere Savaşı sonunda Edirne'nin alınması,
- Germiyanogulları'ndan çeyiz, Hamitoğulları'ndan para karşılığı toprak alınması,
- Göçebe Türkmen nüfusunun sistemli bir şekilde Balkanlar'a iskân ettirilmesi

gelişmeleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk siyasi birliğinin sağlanmaya çalışıldığı
B) Batı yönünde sınırların genişletildiği
C) Balkanlar'da egemenliğin kalıcı hale getirilmeye çalışıldığı
D) Beyliklerin tümünün savaş yoluyla devlete bağlandığı
E) Bizans'a karşı askeri üstünlük sağlandığı

3. Osmanlıların Balkanlar'da Haçlılara karşı kazandığı II. Kosova Savaşı bir dönüm noktası olmuştur. Bu savaşla saldırı gücü kırılan Balkan milletleri savunmaya çekilmişlerdir.

Bu bilgilere dayanılarak,

- I. Balkanlardan Türklerin atılamayacağı anlaşılmıştır.
- II. Osmanlılar savunmadan taarruza geçmiştir.
- III. Anadolu ve Rumeli toprakları arasında bütünlük sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. Ankara Savaşı'nın nedenlerinden birisi, Türk-İslam dünyasındaki siyasi etkinliğini artırmak isteyen Timur'la Yıldırım Bayezid'in liderlik kavgasıdır.

Buna göre, Ankara Savaşı öncesinde yaşanan aşağıdaki olaylardan hangisinin bu nedenle doğrudan bir ilişkisi yoktur?

- A) Timur'un Yıldırım'dan kendi adına para bastırmasını istemesi
B) Yıldırım'ın Niğbolu'da Haçlı ordularını yenmesi
C) Anadolu beylerinin Yıldırım'ı Timur'a şikayet etmeleri
D) Yıldırım'a sığınan Karakoyunlu ve Türkmen beylerinin Timur'a iade edilmemesi
E) Timur'un Yıldırım'ın oğullarından birini rehin olarak istemesi

5. I. Fethedilen topraklarda iskân politikasını uygulama
II. Balkan devletleri arasındaki siyasi karışıklık ve mezhep kavgalarından faydalanma
III. Balkanlar'daki fetihlerde Karamanoğullarıyla birlikte hareket etme

durumlarından hangileri Osmanlı Beyliği'nin sınırlarını kısa sürede genişletmesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş dönemindeki gelişmelerden bazıları şunlardır:

- I. Kuruluş Dönemi'nin ilk yıllarında "Ülke hanedanın ortak malıdır." anlayışının devam etmesi,
- II. Şehzadelerin sancaklara gönderilme usulünün başlaması,
- III. I. Murat döneminde "Ülke padişah ve oğullarının malıdır." uygulamasının başlaması

Bu gelişmelerden hangileri Osmanlı Devleti'nde merkezi otoritenin güçlendirilmeye çalışıldığının doğrudan kanıtıdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Osmanlı Devleti'nde;

- Halk medeni hukuk alanında kendi dinlerinin kurallarına göre yargılanmıştır.
- Kadıların verdiği kararlara itiraz edilebilir. ve konu bir üst mahkemeye götürülebilirdi.

Bu bilgiler ışığında,

- I. Hukuk birliği sağlanmıştır.
- II. Adaletli bir sistem oluşturulmaya çalışılmıştır.
- III. Sosyal barışın sağlanması amaçlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Osmanlı Devleti'nde görülen,

- I. devlet yönetiminde her türlü yetkinin padişahın elinde olması,
- II. padişahın devlet meselelerinin görüşüldüğü Divan-ı Hümayun'a başkanlık etmesi,
- III. devlet yönetimiyle ilgili son kararların padişah tarafından verilmesi

durumlarından hangileri, Osmanlı hanedanının ülkeyi mutlak monarşi ile yönettiklerini kanıtlar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Kuruluş Dönemi'nde,

- I. Karesioğulları,
- II. Germiyanogulları,
- III. Menteseogulları

beyliklerinden hangilerinin egemenlik altına alınması Osmanlıların denizlerdeki etkinliğini artırmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. İstanbul'da taht mücadelesinin yaşanması ve Balkan devletlerinin Bizans topraklarına saldırması üzerine Bizans İmparatoru, Orhan Bey'den yardım istemiştir. Bu yardım isteğine olumlu cevap veren Osmanlılar Rumeli topraklarına geçişlerdir.

Bu bilgi dikkate alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bizans merkezi otoritesi güçlüdür.
B) Osmanlılar Bizans'la işbirliği yapmıştır.
C) Anadolu Türk birliği sağlanmıştır.
D) Haçlı orduları oluşturulmuştur.
E) Osmanlı merkezi otoritesi zayıflamıştır.

11. I. Anadolu Türk birliğinin ilk defa sağlanması,
II. Rumeli topraklarında fetihlerin başlaması,
III. Anadolu Beylerbeyliği'nin kurulması,
IV. halifelik makamının devralınması

gelişmelerinden hangileri Osmanlı Kuruluş Dönemi'nde yaşanan gelişmeler arasında gösterilemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

12. Osmanlı Devleti'nde;

- İstanbul, Eflak, Boğdan, Bosna-Hersek'in fethedilmesi,
- Anadolu'daki beyliklerin tamamının devlete bağlanması

gelişmeleri göz önüne alındığında,

- I. Devlet imparatorluk düzeyine ulaşmıştır.
- II. Anadolu'da siyasi birlik sağlanmıştır.
- III. Sınırların genişlemesi yeni kurumları gerekli kılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III